

Ujednolicony tekst

**Pan
Andrzej Szwabe
Prezes Zarządu
Radia Lublin S.A.
w Lublinie**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie przeprowadziła w Polskim Radiu – Regionalnej Rozgłośni w Lublinie „Radio Lublin” Spółce Akcyjnej („Spółka” lub „Radio”) kontrolę wybranych kosztów pozaprodukcyjnych poniesionych przez Spółkę w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 17 stycznia 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia kontrolowaną działalność, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Pozytywną ocenę uzasadnia to, że objęte kontrolą koszty pozaprodukcyjne² były związane z działalnością Spółki i zostały prawidłowo ujęte w ewidencji księgowej. Poniesione koszty pozaprodukcyjne nie miały istotnego wpływu na sytuację ekonomiczną Spółki.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- zawarcia umów na obsługę prawną, świadczenie usług księgowych oraz usługi konferencyjnej bez przeprowadzenia postępowań na podstawie ustawy z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (dalej „Pzp”)³,
- zlecenia zewnętrznej kancelarii prawniczej usług prawnych, których zakres odpowiadał obowiązkom radcy prawnego Spółki określonym w zawartej umowie,

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Koszty związane z organizacją szkoleń i konferencji, darowizny, zlecenia usług doradczych i eksperckich, funkcjonowaniem związków zawodowych, finansowaniem organizacji społecznych.

³ Dz. U z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

- niestosowania w przypadku zlecenia ekspertyz i usług doradczych zasad określonych w zarządzeniach Prezesa Zarządu dotyczących procedur postępowania przy zamówieniach publicznych poniżej kwoty 14 tys. euro.

1. Rok obrotowy 2009 Spółka zamknęła zyskiem w wysokości 623,3 tys. zł. Zasadniczy wpływ na wynik finansowy netto miała wysokość środków otrzymanych z rachunku bankowego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (KRRiT), które w strukturze przychodów netto ze sprzedaży produktów stanowiły 82%. Spółka otrzymała łącznie (z wpływów abonamentowych i pozaabonamentowych) środki w wysokości 9.127,4 tys. zł (wzrost o 2,3% w stosunku do 2008 r.) Wzrosły również przychody z działalności własnej (o 269,8 tys. zł) oraz pozostałe przychody operacyjne (o 828,8 tys. zł). Znaczącą pozycję stanowiły również przychody z działalności komercyjnej Radia, które wyniosły 2.019,0 tys. zł. W 2009 r. Spółka uzyskała również wyższe przychody z pozostałej działalności operacyjnej - w kwocie 1.413,2 tys. zł, tj. o 141,8% więcej niż w poprzednim roku. W ich strukturze znaczącą pozycję stanowiły przychody z tytułu zwrotu podatku VAT (634,5 tys. zł) oraz środki na realizację projektów finansowanych z funduszy europejskich (EFS), środki z instytucji finansowych (NBP) i samorządowych (WFOŚ) w łącznej kwocie 507,5 tys. zł. Koszty funkcjonowania Spółki w 2009 r. były wyższe od poniesionych w roku poprzednim – wzrosły o 318,7 tys. zł, tj. o 2,7%. Największy udział we wzroście kosztów miały usługi obce – wzrost o 20,9% (w 2008 r. koszty usług obcych zostały pomniejszone o korekty kosztów roku 2007 i 2006 o ponad 600 tys. zł). Wzrostowi uległy również pozostałe koszty rodzajowe – 928,2 tys. zł (o 17%), co było związane z obciążeniem kosztów opłat z tytułu korzystania z praw autorskich kwotą 124,5 tys. zł na skutek zawarcia porozumienia z ZAiKS. W strukturze kosztów działalności operacyjnej najwyższą pozycję zajmowały wynagrodzenia (45,6%) i usługi obce (25,3%).

W roku 2010 r. Radio poniosło stratę netto w wysokości 196,6 tys. zł. Wpływ na ujemny wynik finansowy miała wysokość poniesionych kosztów działalności operacyjnej, które w stosunku do roku poprzedniego wzrosły o 1.341,5 zł (o 11,5%). W analizowanym roku Zarząd podjął decyzję o uruchomieniu Radia Miejskiego „Freee”. Koszty funkcjonowania rozgłośni lokalnej wyniosły 167,6 tys. zł. W 2010 r. Spółka otrzymała środki finansowe z KRRiT w wysokości 9.428,2 tys. zł (wzrost o 3,3%). Sprzedaż netto z działalności własnej Radia wyniosła 2.484,2 tys. zł (wzrost o 465,2 tys. zł), natomiast zmniejszeniu uległy przychody z pozostałej działalności operacyjnej w kwocie 805,1 tys. zł (spadek o 43%). W strukturze tych przychodów znaczącą pozycję stanowiły środki pozyskane na realizację projektu „Kształcenie to rozwój II” finansowanego z EFS (590,8 tys. zł). Koszty ogółem za rok obrotowy 2010 r. wyniosły 13.151,3 tys. zł i w stosunku do roku poprzedniego wzrosły o 1.177,8 zł (9,8%). Najwyższy wzrost dotyczył kosztów działalności operacyjnej (o 1.341,5 tys. zł), w tym koszty wynagrodzeń wzrosły o 809,0 tys. zł. (15,2%), co było spowodowane m.in. zmianą liczebności składu Zarządu, wzrostem wynagrodzeń oraz kosztami wynikającymi z utworzenia programu miejskiego. Znacznemu zwiększeniu uległy również pozostałe koszty rodzajowe (10,9%), na co wpływ miało głównie obciążenie

opłatami z tytułu korzystania z praw autorskich kwotą zobowiązania z lat poprzednich (63,4 tys. zł). Pozostałe koszty operacyjne osiągnęły niższy poziom niż w toku 2009 (zmniejszenie o 58,3%). Koszty finansowe (30,2 tys. zł) wzrosły o 313,7%, czego główną przyczyną była aktualizacja należności (dokonanie odpisu aktualizacyjnego) na kwotę odsetek należnych Spółce z tytułu przeterminowanych należności.

Wartość kosztów pozaprodukcyjnych (stanowiących sumę kosztów ogólnozakładowych, pozostałych kosztów operacyjnych oraz kosztów finansowych) w stosunku do kosztów ogółem wynosiła odpowiednio: 27,2% w 2009 r., 25,1% w 2010 r. i 25,2% 2 I półroczu 2011 r.

2. W okresie objętym kontrolą Spółka nie ponosiła kosztów związanych z działalnością zakładowych organizacji związkowych, w tym również nie udzielała im pomocy w formie darowizn i pożyczek. W związku z tym, że działające w Spółce organizacje związkowe nie realizowały obowiązku wynikającego z art. 25¹ ust. 2 ustawy o związkach zawodowych⁴ (składania informacji o łącznej liczbie członków, według stanu na ostatni dzień kwartału), Prezes Zarządu Spółki informował je o konieczności dopełnienia tego obowiązku. W odpowiedzi NSZZ „Solidarność” Pracowników Radia Lublin S.A. złożył ww. informacje w II i IV kwartale 2010 r.

3. W latach 2009 – 2011 (I półrocze) Radio nie wydatkowało środków na finansowanie organizacji społecznych i fundacji oraz działalności sportowej, charytatywnej i kulturalnej. W związku z nieplanowaniem realizacji takich zadań nie opracowano również tzw. indywidualnych zasad sponsoringu, o których mowa w zarządzeniu nr 5 Ministra Skarbu Państwa z dnia 13 lutego 2009 r. w sprawie zasad prowadzenia działalności sponsoringowej przez spółki z udziałem Skarbu Państwa. Jednocześnie Zarząd składał do Ministerstwa Skarbu Państwa pisemne oświadczenia o nieprowadzeniu działalności sponsoringowej.

4. NIK nie wnosi uwag do przekazanych darowizn (łącznie o wartości 2 477,54 zł), prawidłowo zakwalifikowanych jako koszty działalności operacyjnej niestanowiące kosztów uzyskanie przychodu, na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 14 ustawy z 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych⁵ („ustawa o CIT”). Spółka, zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług,⁶ naliczyła VAT od przekazanych darowizn rzeczowych.

5. Spółka poniosła koszty związane z udziałem pracowników Radia w szkoleniach i konferencjach w wysokości odpowiednio 52,3 tys. zł i 10,6 tys. zł. Łączny udział tych kosztów stanowił w latach 2009-2011 (stan na koniec czerwca) odpowiednio: 0,22%, 0,18% i 0,16% kosztów ogółem. Wszystkie szkolenia i konferencje miały związek z prowadzoną przez Spółkę działalnością. Koszty z tego tytułu zostały zgodnie z obowiązującym planem kont zaksięgowane na koncie analitycznym 406-02-02 (szkolenia i konferencje).

6. Koszty pozaprodukcyjne poniesione przez Spółkę, wynikające ze zlecenia ekspertyz i usług doradczych wyniosły netto: 5.200 zł w 2009 r., 18.562 zł w 2010 r. 6.200 zł

⁴ ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854 ze zm.)

⁵ Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397 ze zm.

⁶ Dz.U. Nr 54, poz. 535 ze zm.

w I półroczu 2011 r. Koszty te poniesiono na badania sprawozdań finansowych oraz analizy prawne bądź podatkowe. Zgodnie z obowiązującym zakładowym planem kont, były one ewidencjonowane odrębnie na koncie analitycznym 402-14 (usługi doradcze i audytorskie). Nieprawidłowością było zlecenie 18 lutego 2010 r. zewnętrznej kancelarii prawniczej usług doradczych, których zakres pokrywał się obowiązkom radcy prawnego Spółki. Na podstawie przedmiotowej umowy sporządzono:

- opinię w sprawie dopuszczalności uzupełnienia przez kandydata dokumentów załączonych do zgłoszenia – po upływie terminu do złożenia zgłoszeń przez kandydatów w toku postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko członka Zarządu lub prezesa Zarządu (za kwotę 4.163,25 zł brutto),
- opinię w przedmiocie działań, które mogą zostać podjęte wobec stwierdzenia naruszeń procedury w postępowaniu kwalifikacyjnym na stanowisko członka Zarządu lub prezesa Zarządu oraz ocenę konsekwencji prawnych oddelegowania członka Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków zarządu w odniesieniu do możliwości wykonywania przez Radę Nadzorczą przypisanej jej funkcji (wydatkowano łącznie 3.736,25 zł brutto),
- analizę oświadczenia członka Rady Nadzorczej oraz informację prawną stanowiącą komentarz do zagadnień wskazanych w piśmie Rady Nadzorczej do Ministra Skarbu Państwa (na kwotę 1.814,75 zł).

Uwagi NIK dotyczą również niestosowania przy zlecaniu wszystkich analizowanych ekspertyz i usług doradczych zasad określonych w zarządzeniach Prezesa Zarządu dotyczących procedur postępowania przy zamówieniach publicznych poniżej kwoty 14 tys. euro⁷. W szczególności dotyczyło to niedokonania wymaganego zarządzeniem badania rynku w celu rozpoznania cen i warunków zamówienia poprzez wysłanie zapytań ofertowych do przynajmniej trzech wskazanych wykonawców.

7. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły też zawarcia dwóch umów - świadczenie usług księgowych oraz świadczenie usług konferencyjnych bez przeprowadzenia postępowań na podstawie ustawy Pzp, co stanowiło naruszenie art. 4 pkt 8 w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 3 i art. 7 ust. 3 Pzp, nakazujących stosowanie ustawy do zamówień i konkursów, których wartość jest równa lub przekracza wyrażoną w złotych równowartości kwoty 14 tys. euro:

- z tytułu zewnętrznego zlecenia usług księgowych wydatkowano w okresie obowiązywania (od 11 maja 2009 r. do 11 maja 2011 r.) zawartej na czas nieokreślony umowy (co naruszało również art. 142 ust. 1 Pzp) kwotę w wysokości 76.800 zł netto (93.828 zł brutto), tj. 19,9 tys. euro,
- 30 maja 2011 r. Spółka zleciła usługi związane z organizacją Seminarium dotyczącego podatku VAT i CIT oraz Kongresu Techniki Radiowej Polskiego Radia o wartości 67.228,07 zł netto (82.690,52 zł brutto)⁸, co stanowiło równowartość 17,5 tys.

⁷ Zarządzenie Prezesa Zarządu nr 18/2011 r. z 11 kwietnia 2011 r. wprowadzające do stosowania „Wytoczne dotyczące procedur postępowania w Radiu Lublin S.A. przy zamówieniach publicznych poniżej kwoty 14 tys. euro” (w okresie wcześniejszym obowiązywało zarządzenie nr 7/2007 z 8 października 2007 r.).

⁸ Ostateczna wartość zamówienia wyniosła 67.702,77 zł netto (83.274,41 zł brutto). Za realizację ww. usługi Spółka zapłaciła 73.192.41 zł. Kwota 10.082 zł została rozliczona w formie barteru.

euro. Fakt, iż część wartości umowy rozliczono w formie barteru (10.082 zł brutto) a także to, że koszty te zostały częściowo pokryte przez wpłaty uczestników nie uzasadniało dokonania wyboru usługodawcy bez stosowania obowiązujących w tym zakresie uregulowań.

8. W Spółce rzetelnie księgowano badane koszty pozaprodukcyjne. Przeprowadzona analiza prawidłowości ewidencjonowania losowo wybranych 121 zapisów na kontach zespołu 4 i 7 (w zakresie kosztów finansowych i operacyjnych) spośród 4264 pozycji (tj. 2,8%) na łączną kwotę 113.633,57 zł z 5.414.170,43 zł (2,1%), wykazała że zostały one ujęte na kontach księgowych zgodnie z zasadami ustalonymi w polityce rachunkowości Spółki oraz w kwotach wynikających z dokumentów źródłowych.

Koszty objęte kontrolą prawidłowo kwalifikowano do kosztów uzyskania przychodów, stosownie do art.15 ust. 1 ustawy o CIT, nie włączając do nich - zgodnie z art. 16 ust. 1 pkt 38a ww. ustawy – kosztów pozaprodukcyjnych (m.in. kosztów związanych z reprezentacją, kosztów podróży służbowych członków Rady Nadzorczej oraz utworzonych rezerw na nagrody jubileuszowe, odpraw emerytalnych, rentowych, pośmiertnych gwarantowanych przez Układ Zbiorowy Pracy oraz Kodeks Pracy, a także kosztów usług obcych niestanowiących kosztów uzyskania przychodów – nekrologi i kondolencje).

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1/ stosowanie procedur określonych w ustawie Pzp w przypadku udzielania zamówień, których wartość netto przekracza 14 tys. euro,
- 2/ analizowanie zasadności zawierania umów z podmiotami zewnętrznymi w sytuacjach, gdy ich przedmiotem mają być zagadnienia należące do zadań osób zatrudnionych w Spółce,
- 3/ przestrzeganie zasad określonych w *Wytycznych dotyczących procedur postępowania w Radiu Lublin S.A. przy zamówieniach publicznych poniżej kwoty 14 tys. euro.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezesa, w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykonania wniosku, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.